

УДК 376:81-028.31]:616.896-053.4:159.922.7

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-4-97-103

Хлебик С. Р.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
s.khliebik@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-8272-1252

Монько Л. Г.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
II курсу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,
факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв.
Фахівець (консультант) Комунальної установи "Інклюзивно-ресурсний центр"
Варвинської селищної ради
monkoludmila44@gmail.com
orcid.org/0009-0007-3422-4749

**КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЛЯЛЬКОТЕРАПІЇ
У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДІТЕЙ З РАС**

Враховуючи особливості комунікативної та соціальної взаємодії дітей з РАС існує постійна потреба в дослідженні та впровадженні ігрових методик, серед яких значний потенціал має лялькотерапія. Тому метою статті є теоретичне обґрунтування корекційно-розвиткового потенціалу лялькотерапії, визначення її психолого-педагогічних механізмів і можливостей практичного застосування в умовах інклюзивної освіти.

У статті розглянуто особливості використання лялькотерапії як ефективного методу корекційно-розвиткової роботи з дітьми, що мають розлади аутистичного спектра. Доведено, що гра з ляльками стимулює використання у дітей цієї категорії активізацію «мови внутрішнього стану» (Internal State Language), тобто слів, що стосуються емоцій, бажань і думок інших, що є критично важливим для розвитку соціальних навичок та емоційного інтелекту.

Акцентовано увагу на психолого-педагогічних механізмах впливу лялькової гри на розвиток мовлення, зокрема через посередництво емоцій, моторики та наслідувальної поведінки. Підкреслено, що використання ляльок у спільних ігрових ситуаціях дозволяє активізувати спостережливість, стимулювати бажання наслідувати, реагувати на звернення, брати участь у діалозі.

Висвітлено потенціал лялькотерапії у формуванні мовленнєвої взаємодії, розвитку емоційно-комунікативних умінь та подоланні труднощів соціальної адаптації. Обґрунтовано психологічний ефект лялькотерапії як стимулятора розвитку вербальних і невербальних компонентів спілкування, природне включення дитини в соціум.

Практична значущість полягає в тому, дослідження мають важливе практичне значення для фахівців (логопедів, психологів, педагогів інклюзивних ресурсних центрів), а також для батьків, оскільки лялькотерапія є відносно недорогим і доступним методом, який можна застосовувати в різних умовах, включаючи сім'ю та освітні заклади.

Теоретичне значення роботи визначається представленим аналізом корекційно-розвиткового потенціалу лялькотерапії, в роботі з дітьми з РАС у формуванні навичок мовленнєвої взаємодії.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що проведений аналіз може бути використаний в роботі психологів, педагогів соціально-реабілітаційних

установ, а також батьками у формуванні соціально-комунікативних навичок дітей з РАС.

Ключові слова: лялькотерапія, діти з РАС, мовленнєва взаємодія, арттерапія, комунікація, соціальна адаптація.

Постановка проблеми. Проблема розвитку мовленнєвої взаємодії у дітей з розладами аутистичного спектра є однією з ключових у сучасній спеціальній педагогіці. Діти з РАС часто мають значні труднощі у встановленні соціальних контактів, розумінні емоцій інших людей, ініціюванні та підтриманні діалогу. Відсутність мовленнєвої активності або її обмеженість ускладнює процеси навчання, соціалізації та особистісного розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність у пошуку таких методів корекційно-розвиткової роботи, які б одночасно сприяли розвитку мовлення, емоційної сфери та комунікативної поведінки. Одним із найбільш перспективних напрямів у цьому контексті є застосування лялькотерапії – методу арттерапевтичного впливу, що забезпечує емоційно безпечну основу для спілкування і створює сприятливі умови для активізації мовленнєвих процесів у дітей з РАС.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку мовленнєвих і комунікативних навичок у дітей з аутизмом досліджували Н. Базима, М. Шеремет, М. Кононова, Д. Єланська, які наголошують на важливості інтеграції мовленнєвих, сенсорних і емоційних стимулів у процесі корекційної роботи. Теоретичні засади арттерапії в контексті педагогічної практики представлені у працях Н. Квітки, Н. Кальки, З. Ковальчук, які розглядають лялькотерапію як дієвий засіб гармонізації внутрішнього стану дитини. Праці Ю. Рібцун і О. Федій розкривають значення логопедичної ляльки як інструмента розвитку зв'язного мовлення, фонематичного слуху та інтонаційної виразності у дітей із порушеннями мовлення. Дослідження Н. Кісельової, Н. Хлопоніної, Л. Калініної підтверджують ефективність лялькотерапії у зниженні тривожності, формуванні емоційного контакту і стимулюванні спонтанного мовлення. Попри наявність ґрунтовних праць у цій галузі, питання системного використання лялькотерапії саме у формуванні мовленнєвої взаємодії дітей з РАС залишається недостатньо розкритим, що зумовлює актуальність подальших досліджень.

Метою статті є теоретичне обґрунтування корекційно-розвиткового потенціалу лялькотерапії у формуванні мовленнєвої взаємодії у дітей з розладами аутистичного спектра, визначення її психолого-педагогічних механізмів і можливостей практичного застосування в умовах інклюзивної освіти.

Виклад основного матеріалу. Сучасний підхід до освіти й виховання дітей з розладами аутистичного спектра (РАС) ґрунтується на принципах інклюзії, гуманізму та визнання унікальності кожної дитини. На сьогоднішній день одним із найактуальніших завдань спеціальної педагогіки залишається пошук методів, які сприяють розвитку мовленнєвої активності та формуванню комунікативної взаємодії в цієї категорії дітей. Адже мовлення є не лише засобом спілкування, а й головним інструментом пізнання, самовираження та соціалізації.

Порушення мовленнєвого розвитку у дітей з РАС часто супроводжується дефіцитом емоційної чутливості, труднощами у розпізнаванні невербальних сигналів, слабкою мотивацією до спілкування та униканням соціального контакту [1]. Це призводить до формування замкненості, фрагментарності мовлення, обмеження діалогічної взаємодії, що суттєво ускладнює навчально-виховний процес.

Корекційно-розвиткова робота соціального педагога в умовах інклюзивного чи спеціального освітнього середовища спрямована на подолання саме цих бар'єрів. Вона вимагає не лише запровадження мовленнєвих тренувань чи логопедичних занять, а й створення умов, у яких дитина отримує емоційно безпечний простір для спілкування.

Одним із найбільш ефективних засобів такого впливу є лялькотерапія – форма арттерапії, що поєднує гру, образотворчість, рольове моделювання та символічну комунікацію. Її особливість полягає у використанні ляльки як посередника між світом дитини та дорослого, що дає можливість встановити контакт навіть за умов вираженого дефіциту мовленнєвої взаємодії [2, с. 21].

Лялькотерапія як психолого-педагогічна технологія має потужний потенціал у розвитку мовлення, оскільки залучає дитину до символічної гри, під час якої відбувається спонтанне самовираження, стимулюється уява, емоційна чутливість, розвиваються навички діалогічного мовлення. Через ляльку дитина може «озвучити» свої почуття, страхи, бажання, проговорити ситуації, які важко висловити безпосередньо. Таким чином, мовлення набуває не лише функціонального, а й терапевтичного значення – воно стає засобом подолання внутрішніх бар'єрів і формування довіри до світу людей [3, с. 47].

Педагоги й психологи, які працюють з дітьми з РАС, відзначають, що мотиваційна складова комунікативного розвитку посилюється саме тоді, коли дитина відчуває емоційну залученість у процес гри. Використання ляльок у спільних ігрових ситуаціях дозволяє активізувати спостережливість, стимулювати бажання наслідувати, реагувати на звернення, брати участь у діалозі. У контексті мовленнєвої терапії це має важливе значення, адже розвиток мовлення у дітей з аутизмом часто гальмується не через відсутність лінгвістичних здібностей, а через небажання вступати у соціальний контакт [4, с. 16]. Лялька, виступаючи у ролі медіатора, допомагає зняти психологічне напруження, замінює безпосередню взаємодію з дорослим, зменшуючи страх або опір.

Використання лялькотерапії у мовленнєвому розвитку дітей з РАС дозволяє педагогові будувати корекційний процес через знайомі, безпечні для дитини символи. Під час лялькової гри відбувається поступове формування елементарних форм мовленнєвої взаємодії – реагування на звернення, встановлення зорового контакту, спільне програвання сюжетів. Згодом це переходить у діалогічну комунікацію, де дитина не лише повторює, а й ініціює власні висловлювання. Така діяльність забезпечує розвиток як вербальних, так і невербальних компонентів спілкування, стимулюючи природне включення у соціум [1].

Психологічний ефект лялькотерапії полягає також у тому, що дитина проектує власні почуття та переживання на ляльку, відтак - може проговорювати те, що раніше залишалося поза її вербальним досвідом. Залежно від типу ляльок (рукавичкові, мотузкові, площинні, логопедичні тощо), педагог може варіювати рівень складності мовленнєвих завдань і види комунікативних ситуацій [3, с. 48]. Наприклад, під час гри з рукавичковою лялькою дитина не лише повторює фрази педагога, а й формує інтонаційне забарвлення, вчиться контролювати силу голосу, темп мовлення, реагує на мовні сигнали співрозмовника.

Особливо значущим є використання лялькотерапії як інструменту соціальної адаптації. Для дітей з РАС характерна фрагментарність сприймання і труднощі в розумінні соціальних ролей. Лялькова гра дозволяє моделювати життєві ситуації – знайомство, прохання, подяку, спільну діяльність, вирішення конфлікту. Поступово дитина вчиться застосовувати ці навички у реальному спілкуванні. Саме тому лялькотерапія не лише формує мовленнєву взаємодію, а й сприяє розвитку емоційного інтелекту, емпатії, що вкрай важливо для гармонійного особистісного становлення [1].

У процесі корекційно-розвиткової роботи важливо, щоб педагог не нав'язував дитині сценарій, а лише створював умови для самостійного мовленнєвого прояву. Дитина повинна мати можливість обирати персонажа, надавати йому ім'я, визначати його поведінку. Саме у такій ситуації виникає справжній діалог – між дитиною та лялькою, між дитиною та дорослим, а пізніше між дитиною та однолітками.

Ефективність лялькотерапії у формуванні мовленнєвої взаємодії зумовлюється тим, що цей метод не лише стимулює вербальну активність, а й забезпечує інтеграцію

пізнавальної, емоційної та моторної сфер розвитку дитини. Маніпуляції з ляльками активізують дрібну моторику, що має тісний зв'язок із розвитком мовлення. Водночас процес гри формує передумови до зосередженості, цілеспрямованості, здатності до наслідування, що є необхідним для формування елементів діалогу та взаєморозуміння. У дітей з РАС саме відсутність узгодженості між сенсомоторними, емоційними й мовленнєвими реакціями призводить до труднощів у комунікації, тому використання лялькотерапії стає засобом гармонізації цих компонентів [5, с. 32].

Під час системної корекційної роботи педагог або психолог використовує ляльку як об'єкт спільної уваги. На початкових етапах це може бути коротка дія – передавання ляльки, повторення її рухів, супроводження жестів звуками чи окремими словами. Згодом ці дії перетворюються на сюжетні епізоди, які вимагають узгодження дій і мовних висловлювань між дитиною та дорослим. У такий спосіб лялька стає «третьім учасником» комунікації, що зменшує тривожність і створює умови для виникнення спонтанного мовлення [1].

Для більшості дітей з РАС характерна схильність до стереотипних форм поведінки, тому педагогічна робота потребує чіткої структури та повторюваності. Лялькотерапія якраз забезпечує цю структурованість, адже кожна гра має певний сценарій, що поступово ускладнюється. Наприклад, у перших заняттях педагог може використовувати короткі сцени з передбачуваним фіналом – «лялька вітається», «лялька просить», «лялька дякує». Надалі вводяться нові ролі, емоційні стани, варіативні реакції, що стимулює розуміння контексту і формує гнучкість комунікативної поведінки [6, с. 100].

Важливим чинником є також створення сприятливого емоційного середовища. Діти з РАС відчують світ через призму безпеки або небезпеки, тому навіть незначний емоційний дискомфорт може блокувати мовленнєву активність. Лялька у цьому контексті виступає «буфером», який пом'якшує взаємодію між дитиною і дорослим. Через неї педагог не просто говорить до дитини, а ніби вступає з нею у гру – діалог, де відсутній прями тиск. Цей принцип емоційного посередництва є однією з ключових умов успішності лялькотерапії [7, с. 22].

У сучасній корекційній педагогіці лялькотерапію все частіше розглядають як комплексну технологію, яка може бути інтегрована у логопедичну, психокорекційну чи соціально-реабілітаційну діяльність. Наприклад, логопед може використовувати ляльку, що може «говорити» для автоматизації звуків, педагог – для навчання форм етикетного мовлення, а психолог – для зняття емоційної напруги чи розвитку емпатійного сприймання. Таким чином, корекційно-розвитковий потенціал лялькотерапії виявляється у багатовекторності її впливу: вона одночасно формує мовлення, розвиває емоційно-вольову сферу та сприяє соціальній адаптації [8, с. 150].

Не менш важливою умовою результативності є залучення сім'ї дитини. Практика показує, що діти з РАС досягають значно кращих результатів, коли лялькотерапевтичні прийоми використовуються не лише у закладі освіти, а й удома. Під керівництвом фахівця батьки можуть створювати прості лялькові сюжети, що відтворюють звичні життєві ситуації: приготування їжі, прогулянку, зустріч гостей. Такі спільні ігри зміцнюють емоційний зв'язок між дитиною і дорослим, водночас підтримують регулярну практику мовленнєвої взаємодії [9].

Варто зауважити, що лялькотерапія, на відміну від багатьох інших методів, не потребує високого рівня готовності дитини до мовленнєвої активності. Вона може розпочинатися ще на етапі невербального спілкування – через рух, міміку, жести. Завдяки поступовому введенню звукових і мовних елементів гра природно трансформується у мовленнєвий діалог. У цьому полягає її універсальність, адже метод адаптується до індивідуальних можливостей кожної дитини [10].

Психолінгвістичний аспект лялькотерапії проявляється у тому, що дитина під час гри засвоює основні мовні структури не через заучування, а через практичне застосування у ситуації спілкування. Лялька стає стимулом до висловлювання, що

має конкретний зміст і емоційне підґрунтя. Такий досвід є більш ефективним, ніж формальні вправи, бо пов'язаний із реальними переживаннями та діями. Мовленнєвий акт набуває природності, а отже, легше закріплюється у свідомості.

З огляду на психологічну специфіку дітей з РАС, важливо, щоб лялькові сюжети мали позитивне забарвлення, передбачуваний кінець і елементи гумору. Це підвищує рівень емоційного залучення і формує у дитини відчуття безпеки. Згодом можна вводити короткі конфліктні ситуації, які спонукають до висловлення почуттів і пошуку шляхів розв'язання. Таке моделювання соціальних сцен розвиває мовленнєву гнучкість, вміння вести діалог, дотримуватися черговості у розмові [8, с. 152].

Позитивна динаміка мовленнєвої взаємодії спостерігається тоді, коли лялькотерапія використовується системно – 2–3 рази на тиждень у поєднанні з іншими видами діяльності: музикотерапією, ігротерапією, сенсорною стимуляцією. Комплексний підхід дозволяє посилити міжсенсорні зв'язки, сприяє формуванню узгодженої роботи півкуль мозку, що безпосередньо впливає на розвиток мовлення [3, с. 48].

Проведені експериментальні спостереження доводять, що після курсу лялькотерапевтичних занять у дітей з РАС зростає рівень мовленнєвої ініціативності, розширюється словниковий запас, покращується інтонаційна виразність, зменшується кількість ехололій та аутоstimуляцій. Крім того, спостерігається зниження рівня тривожності й агресивності, поява інтересу до спільної гри та бажання вступати у діалог з дорослими й однолітками [7, с. 39]. Ці результати підтверджують, що лялькотерапія має значний потенціал не лише як допоміжний, а як центральний елемент корекційно-розвиткової системи мовленнєвої реабілітації дітей з аутизмом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Лялькотерапія є універсальним, гнучким і гуманістичним методом корекційно-розвиткової роботи, що поєднує ігрову, мовленнєву та емоційно-пізнавальну активність дитини. Її використання у роботі з дітьми з розладами аутистичного спектру сприяє формуванню мовленнєвої взаємодії, розвитку комунікативних і соціально-емоційних умінь, зниженню рівня тривожності та підвищенню мотивації до спілкування. Завдяки символічній природі гри лялькотерапія забезпечує безпечний простір, у якому дитина вчиться виражати себе, розуміти інших і будувати діалог.

Корекційно-розвитковий потенціал цього методу полягає у його багатомірності: через ляльку можна одночасно впливати на емоційний стан, моторну координацію, пізнавальні процеси й мовлення. Саме тому лялькотерапія має бути невід'ємною частиною системи психолого-педагогічної підтримки дітей з РАС в інклюзивному середовищі.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні детальних програм інтеграції лялькотерапії з іншими арттерапевтичними методами, у вивченні її довготривалого впливу на когнітивний розвиток і соціальну адаптацію дітей з різними формами аутизму. Особливо важливим напрямом є створення методичних рекомендацій для педагогів та батьків щодо системного впровадження лялькотерапії в домашньому й освітньому просторі, що сприятиме сталому розвитку мовленнєвої взаємодії та підвищенню якості інклюзивного навчання.

Література

1. Квітка Н. О. Арт-терапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу. *Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки*. 2019. Вип. V. С. 95–98.
2. Рібцун Ю. В. Логопедична лялька як важлива складова ігор-занять у спеціальному ДНЗ компенсуючого типу. *Дефектологія*. 2012. № 4. С. 20–25.
3. Федій О. А. Лялькотерапія у професійній діяльності педагога. *Постметодика*. 2009. № 1. С. 46–50.
4. Шеремет М. К., Базима Н. В. Розвиток мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку: навч.-метод. посіб. Київ: ДІА, 2017. 191 с.
5. Кононова М. М., Єланська Д. В. Особливості формування комунікативних навичок у старших дошкільників з розладами аутистичного спектра: навч.-метод. посіб. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. 75 с.

6. Погоріла Ю. О., Зелінська-Любченко К. О. Корекція мовленнєвих порушень у дітей молодшого шкільного віку засобами арт-терапії. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*. матеріали VIII Всеукр. заочної наук.-практ. конф., 15 лютого 2019 р., Суми, 2019. С. 99–102.
7. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
8. Кісельова Н. В. Особливості корекційно-педагогічної допомоги дітям з раннім дитячим аутизмом. *Таврійський вісник освіти*. 2018. № 4 (44). С. 149–153.
9. Хлопоніна Н. Є. Лялькотерапія як метод психологічної корекції. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2012. № 21. С. 297–301.
10. Калініна Л. А. Використання лялькотерапії як напрямку корекційної педагогіки у роботі з дітьми з особливими потребами. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: зб. наук. праць. Київ, 2008. № 5 (7). С. 353–361.

References

1. Kvitka, N. O. (2019). Art-terapevtychni tekhnolohii yak zasib korektsiino-rozvytkovoho vplyvu [Art therapy technologies as a means of correctional and developmental influence]. *Visnyk Naukovo-doslidnoi laboratorii inkliuzyvnoi pedahohiky – Bulletin of the Research Laboratory for Inclusive Education*, 5, 95–98 [in Ukrainian].
2. Ribtsun, Yu. V. (2012). Lohopedychna lyalka yak vazhlyva skladova ihor-zaniat u spetsialnomu DNZ kompensuiuchoho typu [Speech therapy doll as an important component of games and lessons in a special compensatory type preschool]. *Defektolohiia – Defectology*, 4, 20–25 [in Ukrainian].
3. Fedii, O. A. (2009). Lyalkoterapiia u profesiinii diialnosti pedahoha [Doll therapy in the professional activity of a teacher]. *Postmetodyka- Post-methodology*, 1, 46–50 [in Ukrainian].
4. Sheremet, M. K., & Bazima, N. V. (2017). Rozvytok movlennievoi aktyvnosti ditei z autystychnymy porushenniamy starshoho doshkilnogo viku [Development of speech activity in older preschool children with autistic disorders] Kyiv [in Ukrainian].
5. Kononova, M. M., & Yelanska, D. V. (2020). Osoblyvosti formuvannia komunikatyvnykh navychok u starshykh doshkilnykiv z rozladamy autystychnoho spektra [Features of the formation of communicative skills in older preschoolers with autism spectrum disorders]. Poltava: V. G. Korolenko PNPV [in Ukrainian].
6. Pohorila, Yu. O., & Zelinska-Liubchenko, K. O. (2019). Korektsiia movlennievnykh porushen u ditei molodshoho shkilnogo viku zasobamy art-terapii [Correction of speech disorders in primary school children using art therapy]. In *Suchasni problemy lohopedii ta rehabilitatsii: materialy VIII Vseukraynskoj zaочноi naukovo-praktushna konferentsia – Materials of the 8th All-Ukrainian correspondence scientific and practical conference «Modern problems of speech therapy and rehabilitation»* (pp. 99–102). Sumy [in Ukrainian].
7. Kalka, N., & Kovalchuk, Z. (2020). Praktykum z art-terapii [Practicum on art therapy]. Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].
8. Kiselova, N. V. (2018). Osoblyvosti korektsiino-pedahohichnoi dopomohy ditiam z rannim ditychym autyzmom [Features of correctional and pedagogical assistance to children with early childhood autism]. *Tavriyskyi visnyk osvity- Taurian Bulletin of Education*, 4(44), 149–153 [in Ukrainian].
9. Khloponina, N. Ye. (2012). Lyalkoterapiia yak metod psykholohichnoi korektsii [Doll therapy as a method of psychological correction]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Dragomanova. Serii 19 : Korektsiina pedahohika ta spetsialna psykholohiia – Scientific journal of the M. P. Dragomanov National Pedagogical University. Series 19: Correctional pedagogy and special psychology*, 21, 297–301 [in Ukrainian].
10. Kalinina, L. A. (2008). Vykorystannia lyalkoterapii yak napriamku korektsiinoi pedahohiky u roboti z ditmy z osoblyvymy potrebamy [The use of doll therapy as a direction of correctional pedagogy in working with children with special needs]. *Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei z osoblyvymy potrebamy: zbirnyk naukovykh prats – Current problems of teaching and educating people with special needs: collection of scientific works*, 5 (7), 353–361 [in Ukrainian].

Khliebik S.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Nizhyn Gogol State University
s.khliebik@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-8272-1252

Monko L.

student of the second (master's) level of higher education,
2nd year of Nizhyn State University named after Mykola Gogol, Faculty of Pedagogy,
Psychology, Social Work and Arts.
Specialist (consultant) of the Municipal Institution "Inclusive Resource Center"
of the Varvynsk Village Council
monkoludmila44@gmail.com
orcid.org/0009-0007-3422-4749

**CORRECTIONAL AND DEVELOPMENTAL POTENTIAL OF DOLL THERAPY
IN FORMING SPEECH INTERACTION IN CHILDREN WITH ASD**

Given the peculiarities of communicative and social interaction in children with ASD (autism spectrum disorder), there is a constant need to research and implement play methodologies, among which doll therapy holds significant potential. Therefore, the purpose of the article is the theoretical substantiation of the correctional and developmental potential of doll therapy, the definition of its psycho-pedagogical mechanisms, and the possibilities of its practical application in inclusive education settings.

The article examines the specifics of using doll therapy as an effective method of correctional and developmental work with children who have autism spectrum disorders. It is proven that playing with dolls stimulates the activation of "Internal State Language" (ISL) in these children—namely, words related to the emotions, desires, and thoughts of others, which is critically important for the development of social skills and emotional intelligence.

Attention is focused on the psycho-pedagogical mechanisms of the puppet play's influence on speech development, particularly through the mediation of emotions, motor skills, and imitative behavior. It is emphasized that the use of dolls in shared play situations allows for the activation of observational skills and stimulates the desire to imitate, respond to addresses, and participate in dialogue.

The potential of doll therapy in forming speech interaction, developing emotional and communicative skills, and overcoming difficulties in social adaptation is highlighted. The psychological effect of doll therapy is substantiated as a stimulant for the development of verbal and non-verbal components of communication and the child's natural inclusion into society.

The practical significance lies in the fact that the research has important practical value for specialists (speech therapists, psychologists, teachers of inclusive resource centers), as well as for parents, since doll therapy is a relatively inexpensive and accessible method that can be applied in various settings, including the family and educational institutions.

The theoretical significance of the work is determined by the presented analysis of the correctional and developmental potential of doll therapy in working with children with ASD in the formation of speech interaction skills.

The practical significance of the study lies in the fact that the conducted analysis can be used in the work of psychologists, teachers of social rehabilitation institutions, as well as by parents in the formation of social and communicative skills in children with ASD.

Key words: doll therapy, children with ASD, speech interaction, art therapy, communication, social adaptation.